

PROŠNJI DNEVI

1. NASTANEK Odvijala se je druga polo
IN VSEBINA vica petega krščanskega
stoletja. Krščanski vzhod

so slabili dogmatični boji monofizitizma. Mi-
nil je že kalcedonski vesoljni szbor, ki je
dal tako sijajno spričevalo prvenstvu rims-
kega škofa. Krščanski zapad je preživljal
prelomne dneve, porodne bolečine srednjeve-
ške družbe. Narodi so se selili. Razen nego-
tovih vojnih časov so južno Galijo navdaja-
li z apokaliptično tesnobo pogostni potresi
in slabe letine.

Mesto Vienna je bila nekdaž prestolni-
ca vienske Galije, v tem času pa že eno gla-
vnih mest priseljenih Burgundcev, katerim
je bil Atila ob Renu ubil kralja in razde-
jal kraljestvo. To mesto je poleg drugih ča-
sovnih nesreč v velikonočnem tednu leta 469
zadela še nova nesreča: krasna stolnica je
pogorela. Da bi s prošnjimi molitvami in po-
koro izprosil božje pomoči v teh stiskah, je
skrbni pastir, škof sv. Mamertus, okoli le-
ta 470 v Vienni uvedel, prav za prav poži-
vil in organiziral že prej znane prošnje
procesije in jih ukazal opravljati tri dni
pred vnebohodom zaporedoma.

Leta 511 je častitljivo mesto Orleans,
rimska civitas Aureliani, prišlo pod Franke.
Še isto leto je tedaj že krščeni vladar Fra-
nkov Klodvik v to mesto sklical pokrajinski
koncil. Ta je v 27. kanonu prošnje procesi-
je sankcioniral in tako so se te procesije
razširile po vsej frankovski Galiji. Vzlju-

bili so jih pa tudi izven te dežele. V Milanu so jih, tako menijo bolandisti, poznali celo prej kakor v Galiji, obhajali so jih pa v tednu po vnebohođu. V Španijo so se razširili že zelo zgodaj iz Galije, tu so jih pa opravljali v tednu po binkoštih. Po letu 800 so jih vpeljevali tudi v Nemčiji. V Rimu jih je pa ukazal papež sv. Leon III.

Prošnje dni pred vnebohođom so imenovale feriae rogationum ali litaniae minores, da so jih ločili od litaniae maiores, ki so jih v Rimu obhajali že pred Gregorijem Velikim. S procesijo dne 25. aprila so namreč nadomestili poganski obhod, s katerim se nekdaj Rimljana ta dan prosili božestvo Robigo za odvrnitev žitne rje. Kristjani še danes 25. aprila in prošnje dni prosimo za dobro letino, za blagoslov na polju.

Molitve, ki jih te dni molimo po litanijah vseh svetnikov, so še danes izrazito spokornega značaja; podobno prevladuje spokorni motiv v mašnih prošnjah. Berilo in evangelij teh dni pa prinašata klasična mesta svetega pisma o moči prošnje molitve. Mašni spevi so pa že polni zaupanja v uslišanje in tudi zahvale za prejeto pomoč.

2. DANAŠNJE RUBRIKE PROŠNJIH DNI - Dokler nismo imeli dovoljenja, da rabi-
mo Obrednik v doma-
dem jeziku, smo tako pri procesiji kakor pri molitvi zase molili litanije s pripadajočimi molitvami le latinsko; pri procesiji smo jih morali doslej vedno duplicirati. Ker

pa so molitve za prošnje dni v Rimskem Obredniku, smo jih, odkar ga rabimo v domačem jeziku, molili pri procesiji v domačem jeziku; latinsko pa le, kdor ni bil pri procesiji. Partikularen odgovor svete kongregacije, da je litanije v vsakem primeru treba moliti latinsko, je veljal le za tisto škofijo, ki je dekret dobila; drugih škofij ni vezal.

Z novim zakonikom rubrik je pa vprašanje jezika, v katerem moramo moliti litanije, jasno rešeno v prid domačega jezika. Po vrh se novi predpisi o prošnjih dneh, pa tudi o "velikih litanijah", prilagajajo razmeram kraja - ta težnja akomodacije se očituje v vsem novem zakoniku in je posebno vidna pri votivnih mašah.

Nove rubrike glede velikih in malih litanije so v 10. poglavju 1. dela /Rubricae generales, št. 80-90/, o maši teh dni pa v 3. delu /rubriki 346, 347/. Najvažnejše določbe so tele:

a/ Po različnih razmerah in navadah cerkva in krajev - o čemer presoja krajevni ordinarij - je dne 25. aprila procesija med katero se molijo litanije vseh svetnikov, ki pa se ne duplicirajo, s pripadajočimi molitvami.

b/ Če procesija ni mogoča, naj krajevni ordinarij ukažejo posebne prošnje molitve, med katerimi naj se molijo litanije vseh svetnikov in druge molitve, ki jih običajno molimo pri procesiji.

c/ Vsi, ki so dolžni moliti brevir, pa niso pri procesiji ali pri prošnjih molitvah, o katerem je govor v prejšnjem, morajo na dan 25. aprila zmoliti v latinskem jeziku litanije vseh svetnikov s pripadajočimi molitvami.

č/ Na prošnje dni se pa molijo litanije vseh svetnikov s pripadajočimi molitvami samo pri procesiji ali pri prošnjih molitvah. Zato tisti, ki niso pri procesiji ali pri prošnjih molitvah, pa so dolžni moliti brevir, te dni niso dolžni moliti litanij vseh svetnikov in pripadajučih molitev.

d/ Če molimo litanije vseh svetnikov s pripadajočimi molitvami pri procesiji ali pri prošnjih molitvah po krajevni navadi v domačem jeziku, tedaj tisti, ki so dolžni moliti brevir in so bili pri teh pobožnostih, niso dolžni te molitve ponavljati v latinskem jeziku.

e/ Prošnji dnevi so prav za prav postavljeni na ponedeljak, torek in sredo pred praznikom vnebohoda. Krajevnim ordinarijem se pa daje pravica, da jih prenesejo na druge tri zaporedne dneve, ki so zaradi različnosti dežel, ali zaradi navade ali potrebe bolj prikladni.

Po tej nazadnje omenjeni rubriki so prošnji dnevi odslej prilagojeni tudi misijonskim krajem in južni polobli; zato jih bo povsod mogoče opravljati v času resnične pomladi tiste dežele. Pogostni želji klera je ustrezno. Nove določbe o prošnjih dnevih so izrazit primer PASTORALNE AKOMODACIJE LITURGIJE.